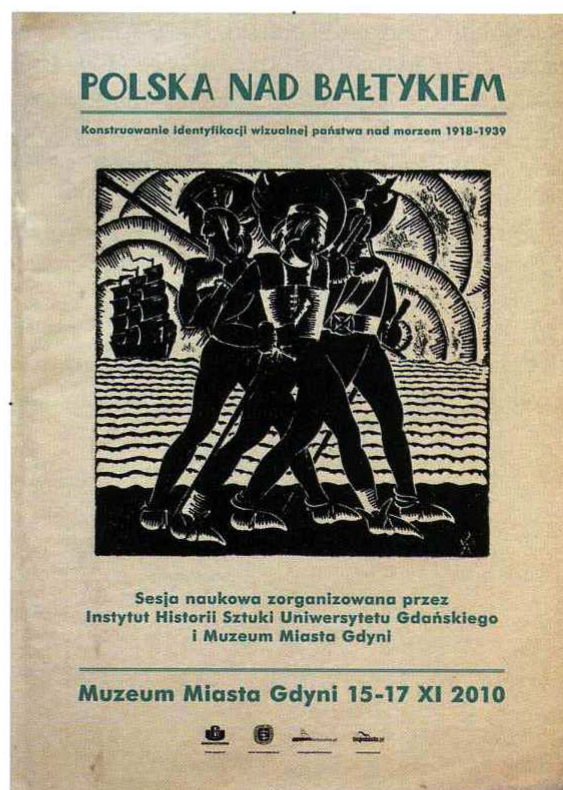

*Konferencja naukowa „Polska nad Bałtykiem.
Konstruowanie identyfikacji wizualnej państwa nad
morzem 1918 - 1939”, 15 – 17 listopada 2010,
Instytut Historii Sztuki UG, Muzeum Miasta Gdyni*

W dniach 15-17 listopada odbyła się konferencja naukowa „Polska nad Bałtykiem. Konstruowanie identyfikacji wizualnej państwa nad morzem 1918 - 1939”, zorganizowana przez Instytut Historii Sztuki Uniwersytetu Gdańskiego i Muzeum Miasta Gdyni. W obradach udział wzięli pracownicy Instytutu Historii Sztuki UG oraz goście z innych ośrodków naukowych: Instytutu Sztuki PAN w Warszawie, Uniwersytetu Warszawskiego i Uniwersytetu Śląskiego, Politechniki Gdańskiej, a także Muzeum Narodowego w Warszawie, Muzeum Miasta Sopotu oraz Centralnego Muzeum Morskiego w Gdańsku.

Celem konferencji było ukazanie z różnych perspektyw badawczych form propagowania i kształtowania tzw. światopoglądu morskiego w kulturze wizualnej Polski międzywojennej. Wygłoszone referaty dotyczyły więc przede wszystkim sztuk plastycznych i architektury, ale znalazły się wśród nich również dotyczące literatury czy też kwestii czysto historycznych. Wszystkie wystąpienia zostały podzielone na sekcje tematyczne: „Morze”, „Po drugiej stronie granicy”, „Gdynia” i „Na polskim wybrzeżu”.

Referaty z sekcji pierwszej poświęcone były sposobom budowania świadomości morskiej w międzywojennej Polsce (Małgorzata Omilanowska, UG/ISPAN, *Propaganda „światopoglądu morskiego” i wychowanie morskie*; Hanna Faryna-Paszkiewicz, ISPAN, *„Co każdy Polak o morzu wiedzieć powinien”. O różnych środkach propagandy morza w dwudziestoleciu międzywojennym*; Oskar Myszor, doktorant UG, *Polska potęgą morską. Propaganda na łamach miesięcznika „Morze” oraz „Morze i Kolonie” w latach 1924-1939*; Agnieszka Chmielewska, UW, *Konstruowanie polskiej ikonosfery morskiej w działaniach Ligii Morskiej i Rzecznej*; Anna Kostrzyńska-Miłosz, ISPAN, *Transatlantyki jako narzędzie propagandy Polski na morzu*; Barbara Męczykowska, doktorantka UG, *„Stół to jedyne miejsce, gdzie człowiek nigdy nie zazna nudy przez*

*pierwszą godzinę”. Posiłki serwowane na M/S Piłsudski i M/S Batory w latach 30.), obecności morza w świadomości kulturowej Polaków (Joanna Sosnowska, UG/IS PAN, *Nad jakim morzem leży Polska?*), a także malarstwu marynistycznemu (Monika Jankiewicz-Brzostowska, CMM, *Polskie morze w twórczości Włodzimierza Nałęcza*; Liliana Giełdon, CMM, *Gdynia i morze w malarstwie Michaliny Krzyżanowskiej*).*

W sekcji następnej znalazły się dwa wystąpienia. Pierwsze – Jacka Friedricha (UG) – dotyczyło propagandy polskości Gdańska w sztuce polskiej dwudziestolecia międzywojennego. Referat drugi – Karoliny Babicz (Muzeum Miasta Sopotu) – po-

święcony był działaniom podejmowanym w okresie międzywojennym, odwołującym się do poczucia patriotyzmu i honoru narodowego, mającym na celu zniechęcenie polskich wczasowiczów do odwiedzania niemieckich Sopotu i Gdańska.

Wyjątkowo obszernie prezentowała się sekcja trzecia, grupująca wystąpienia dotyczące Gdyni. Omawiano w nich zarówno najważniejsze dla wizerunku miasta obiekty (Maria Jolanta Sołtysik, PG, *Nieznane projekty Dzielnicy Reprezentacyjnej Gdyni*; Aleksandra Gromnicka, doktorantka UG, *O niezrealizowanym projekcie Bazyliki Morskiej*; Karolina Tabak, MNW, *Rola dworca kolejowego w Gdyni w kreowaniu wizerunku nowoczesnego miasta*; Iwona Luba, UW, *Pomnik Zjednoczenia Ziemi Polskich*), jak i wizję Gdyni, kreowaną na potrzeby propagandy (Andrzej Szczerski, UJ, *Gdynia – brama na świat Europy Środkowo-Wschodniej*; Irma Kozina, UŚ, *Funkcjonalizm i modernizm w działaniach propagandowych II Rzeczypospolitej. Pomorze a Śląsk*; Maria Kempieńska, doktorantka UG, *Gdynia i morze w plakacie turystycznym i społeczno-politycznym dwudziestolecia międzywojennego*; Dariusz Konstantynów, UG/ISPAN, *„I słowo ukłękło przed czynem”. Obraz Gdyni w poezji lat 20. i 30. XX w.*). W sekcji tej znalazł się także referat Aleksandry Juszczyk poświęcony historii odbywających się w Gdyni tzw. Wieczorów Czwartkowych,

będących niezwykle istotnym elementem życia artystycznego i kulturalnego miasta w latach 30. XX w.

Wystąpienia zaprezentowane w ostatniej sekcji dotyczyły architektonicznego i urbanistycznego zagospodarowania polskiego wybrzeża w okresie międzywojennym. Znalazły się tu referaty o modernistycznych willach Wejherowa (Ewa Perlińska, doktorantka UW), architekturze miejscowości letniskowych (Małgorzata Marszał, doktorantka ISPAN, *Architektura Jastarni w dwudziestolecie międzywojennym*; Olga Baron, doktorantka ISPAN, *Architektura i urbanistyka Jastrzębiej Góry*; Szymon Jocek, *Architektura Juraty w dwudziestolecie międzywojennym*).

Sesja „Polska na Bałtykiem. Konstruowanie identyfikacji wizualnej państwa nad morzem 1918-1939” przyczyniła się do wprowadzenia w obieg naukowy interesującego materiału zarówno historycznego, jak i historyczno-artystycznego, ukazała nowe problemy w badaniach nad kulturą artystyczną dwudziestolecia międzywojennego, dotychczas niedostrzegane lub traktowane powierzchownie. Z pewnością nie będzie przesadą stwierdzenie, że zaprezentowane na niej referaty przyczynią się do zintensyfikowania badań nad sztuką i kulturą Polski międzywojennej, a zwłaszcza tych jej aspektów, w których twórczość artystyczna wchodziła w relacje z ideologią i polityką.

Irina Gavrash